

Trends in de museumsector

Museum cijfers 2019

2019 en nu

In 2019 hadden musea meer bezoekers, meer Museumkaarthouders, meer jongeren, meer omzet en meer werkgelegenheid. In 2020 kelderden veel cijfers: door de coronapandemie wordt het een dramatisch jaar.

Corona enorme klap voor musea

Het jaar 2019 was een jaar van veel bezoeken aan musea: bijna 33 miljoen. De stijging kwam door meer binnenlands bezoek (plus 0,9 miljoen), in het bijzonder door jeugd (een stijging van 0,6 miljoen naar bijna 2,2 miljoen bezoeken), en Museumkaarthouders (een stijging van 0,4 miljoen). De eigen inkomsten van musea stegen ook, en maakten 50% van de totale inkomsten uit. De subsidies stegen licht, maar stonden op hetzelfde niveau als in 2011, terwijl er 12% inflatie was. Al met al doken veel musea, ook grote, toch in de rode cijfers.

De groei van het aantal museumbezoeken en de sterk gestegen eigen inkomsten kenterden in 2020 dramatisch door coronapandemie. De financiële positie van musea is daardoor sterk verslechterd. Ook met extra steun van overheden is de financiële situatie van veel musea zorgwekkend, want de vraaguitval is enorm. Zo is het buitenlands museumbezoek in het tweede kwartaal van 2020 bijna compleet stilgevallen. Het bezoek van Museumkaarthouders daalt in het tweede kwartaal door tijdelijke sluitingen en andere coronamaatregelen met 83%. Het overige binnenlandse museumbezoek daalt nog sterker en herstelt langzamer.

Sombere cijfers voor 2020

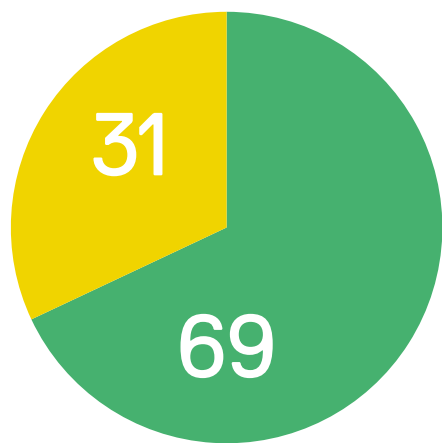
In het tweede halfjaar van 2020 zullen musea slechts rond 20% van het bezoek trekken dat zij in dezelfde periode van 2019 hebben ontvangen - dit is becijferd met als aanname dat er na augustus 2020 geen extra beperkingen komen vanwege corona. Het aantal bezoeken in het tweede halfjaar van 2020 daalt dan met 13,4, naar 3,3 miljoen bezoeken. Dat leidt tot een inkomstenverlies van 169 miljoen euro.

Voor heel 2020 neemt zonder extra beperkende coronamaatregelen totale museumbezoek met 24 miljoen af, tot een niveau van ongeveer een kwart van het aantal bezoeken in 2019. De eigen inkomsten ten opzichte van 2019 dalen met 302 miljoen, ofwel zo'n 60%.

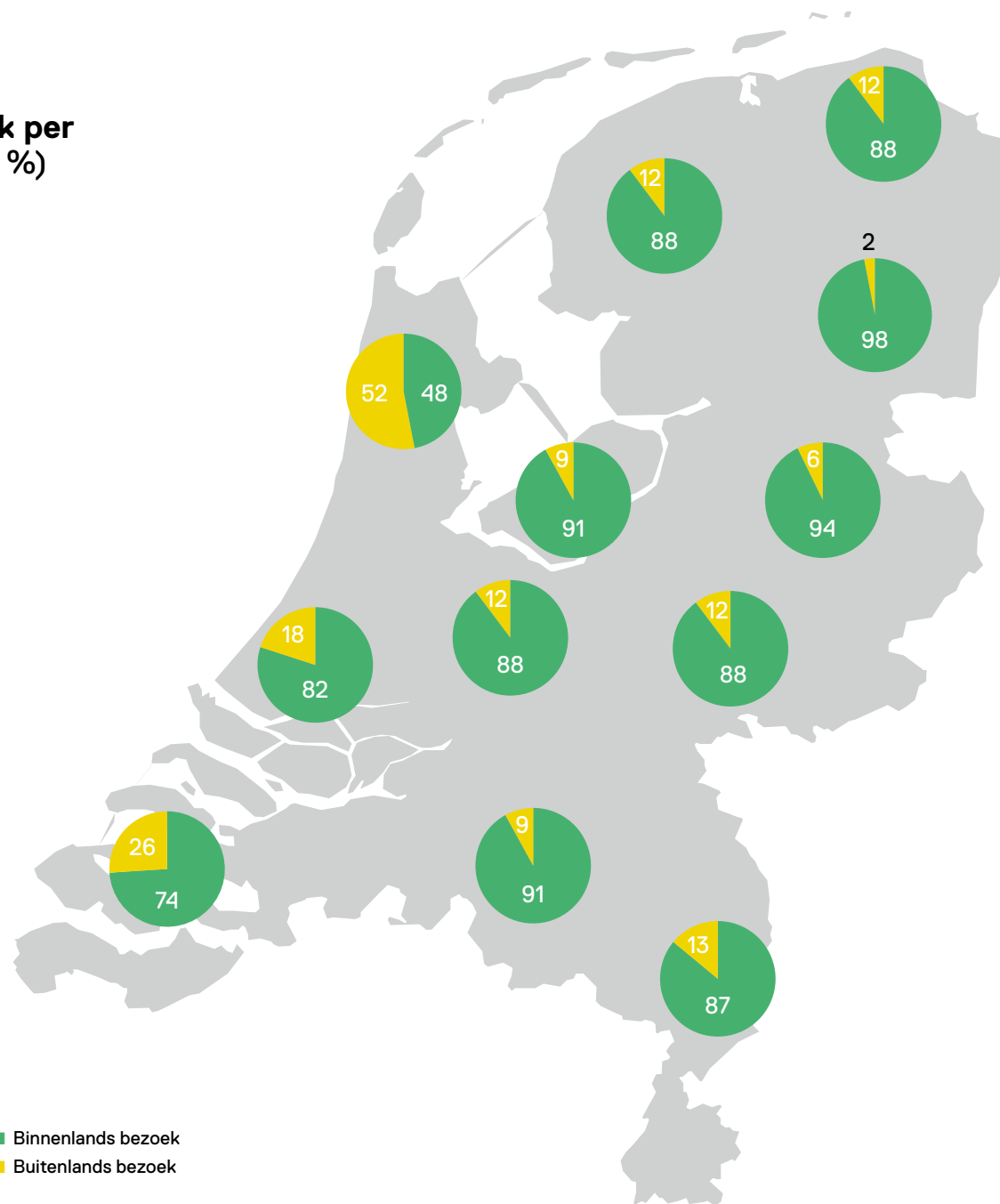
Vergelijking aantal bezoeken en eigen inkomsten, 2019 en 2020

	Realisatie 2019	Prognose 2020	Daling 2020
Bezoeken (x 1 mln.)	32,6	8,7	-23,9
Eigen inkomsten (x 1 mln. euro)	536	234	-302

Geografische herkomst van het museumbezoek per provincie, 2019 (bezoekaandelen per provincie in %)

Nederland

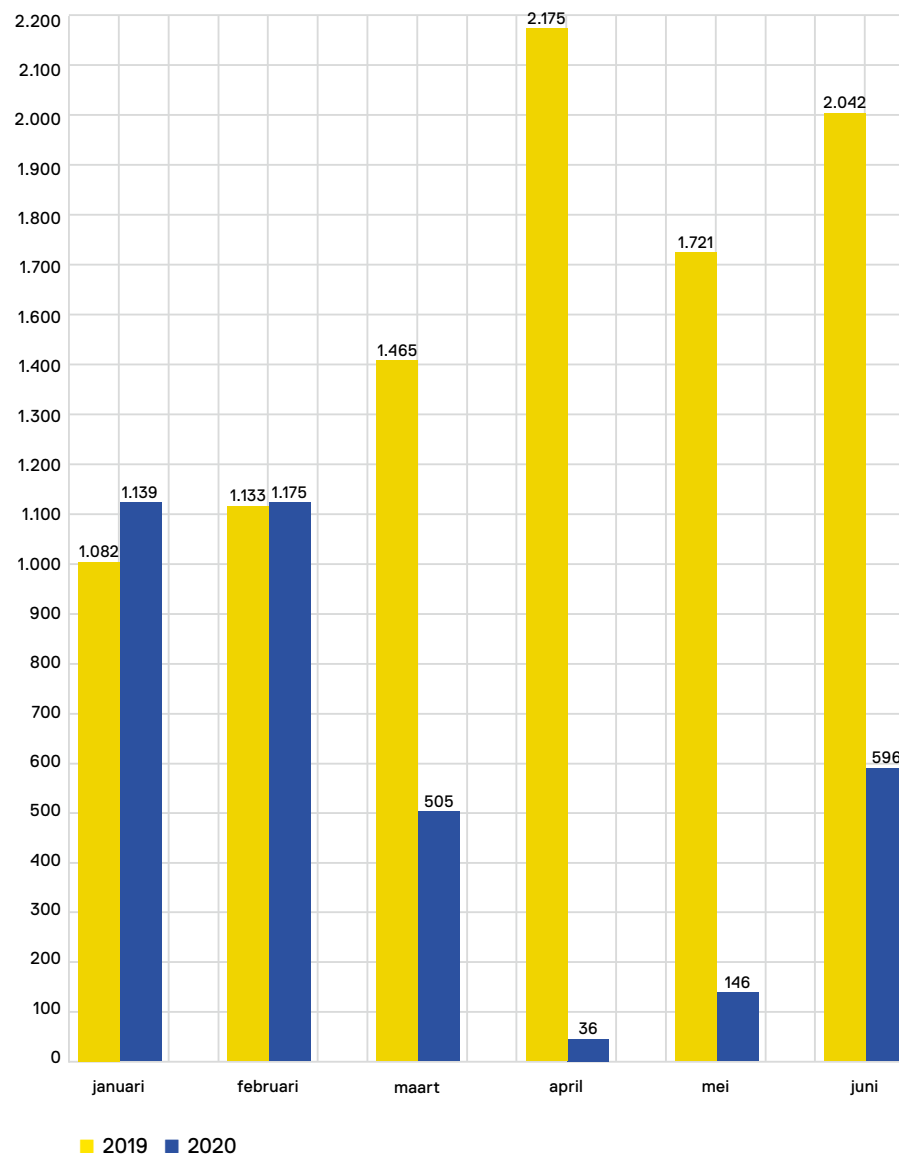

■ Binnenlands bezoek
■ Buitenlands bezoek

Onzekere vooruitzichten

De vooruitzichten voor de tweede helft van 2020 en daarna zijn onzeker. De coronacrisis is grillig en onvoorspelbaar. De museumsector wordt langdurig en fors geraakt. In de aanloop naar het advies van de Raad voor Cultuur om weerbaar en wendbaar door de crisis te komen, moeten we er al van uitgaan dat de aantallen bezoeken en de eigen inkomsten van 2019 voorlopig tot het verleden behoren. De cijfers voor 2020 uit deze versie van Museumcijfers zijn op dit moment de beste indicatie die we hebben voor 2021.

Aantal buitenlandse toeristen (× 1.000) in het eerste halfjaar van 2019 en 2020

Groot verlies aan eigen inkomsten

De dramatische daling van het aantal bezoeken heeft grote gevolgen voor de eigen inkomsten van onze musea. De inkomsten uit entreegelden, horeca, winkel en overige activiteiten, zoals verhuur en bijzondere evenementen, bedroegen in het eerste halfjaar van 2019 206 miljoen euro en waren goed voor 77% van de eigen inkomsten. Deze inkomsten lopen in het eerste halfjaar van 2020 terug naar evenredigheid met de bezoekdaling. Dat leidt over die eerste helft van het jaar tot een verlies aan inkomsten uit entreegelden, horeca, winkel en overige activiteiten van 169 miljoen euro. Dat kan oplopen als sponsors, private fondsen en andere partijen zich terugtrekken.

Samenstelling van de omzet van musea, 2019*

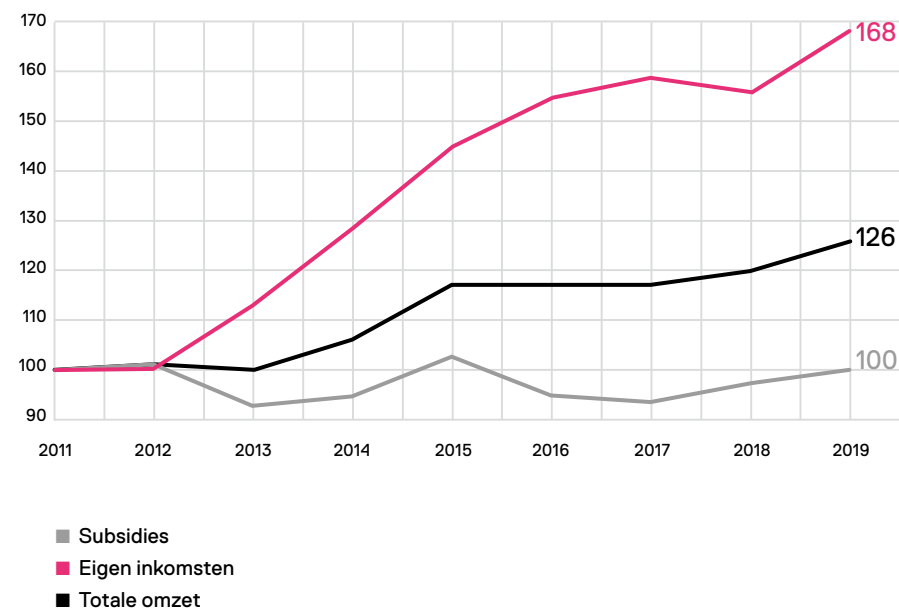
		Bedragen (x 1 mln. euro)	Aandeel (in %)
Omzet	Subsidie	528	50
	Eigen inkomsten	536	50
	Totale omzet	1.064	100
Subsidies	Rijk	254	48
	Gemeente	203	38
	Provincie	49	9
	Overheidsfondsen en Europa	21	4
	Totaal subsidies	528	100
Eigen inkomsten	Entree	249	46
	Horeca en winkel	88	16
	Sponsoring	25	5
	Overige activiteiten	74	14
	Private fondsen	68	13
	Giften	32	6
	Totaal eigen inkomsten	536	100

* Door afrondingen in de presentatie hoeft het totaal niet exact overeen te komen met de som van de gepresenteerde cijfers.

Overheidssubsidies nog op niveau 2011

De overheidssubsidies bevinden zich in 2019 nog steeds op het niveau van 2011 en zijn – ondanks 12% inflatie in de afgelopen acht jaar – niet gestegen. Door de uiteenlopende ontwikkeling van de eigen inkomsten en de overheidssubsidies is het aandeel van de eigen inkomsten in de museale omzet opgelopen van 38% in 2011 naar 50% in 2019.

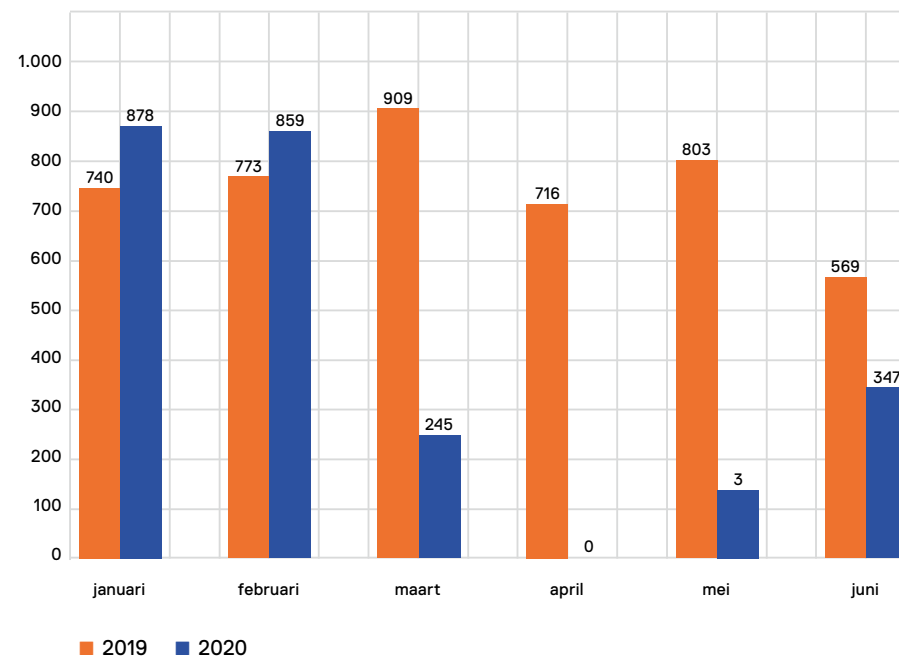
Trends in de inkomsten van musea, 2011-2019 (indexcijfers met 2011 = 100)

De grote waarde van de Museumkaart

In Nederland bezit 8% van de bevolking een Museumkaart. De Museumkaart is van groot financieel belang voor musea. Het bezoek van Museumkaarthouders levert de musea in 2019 € 64 miljoen op, goed voor 26% van de inkomsten uit entreegelden en 12% van de eigen inkomsten. In 2019 brengen Museumkaarthouders 9,3 miljoen museumbezoeken (dat is 0,4 miljoen meer dan in 2018), en gemiddeld 6,7 bezoeken per Museumkaarthouder. De Museumkaart levert een belangrijke bijdrage aan de groei van het museumbezoek. In 2019 nemen de Museumkaarthouders 29% van het totale museumbezoek voor hun rekening.

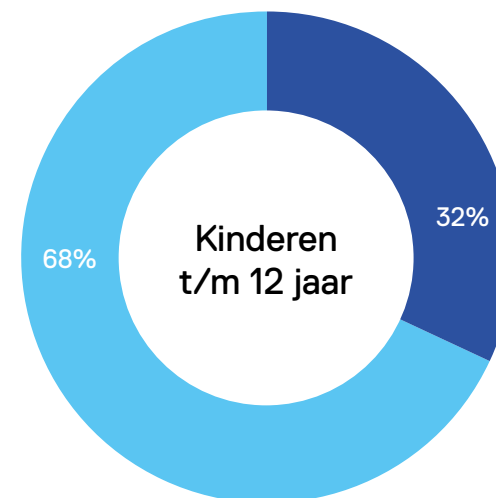
Aantal bezoeken van Museumkaarthouders (x 1.000) in het eerste halfjaar van 2019 en 2020

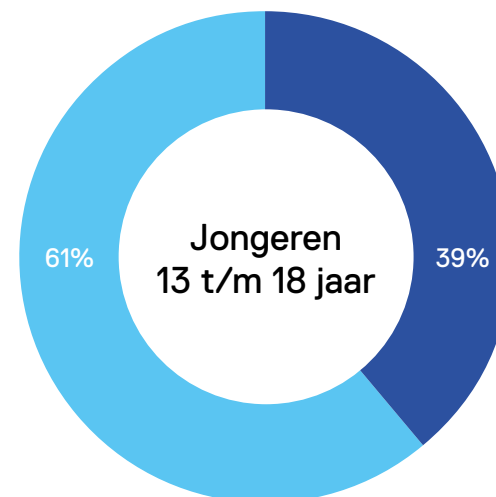
Basisscholen welkom

In 2019 biedt 91% van de musea een of meer educatieve programma's aan. 94% van alle musea ontvangt bezoek van basisscholen en 78% van het voortgezet onderwijs. In 2019 brengen de 2,4 miljoen leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs in totaal bijna 2,2 miljoen museumbezoeken met school; dat is 35% van het totale jeugdbezoek tot en met 18 jaar in 2019 (6,2 miljoen bezoeken).

Museumbezoek in schoolverband en jeugdbezoek in de vrije tijd, 2019 (aandelen in %)

■ Bezoek met basisschool
■ Bezoek in vrije tijd

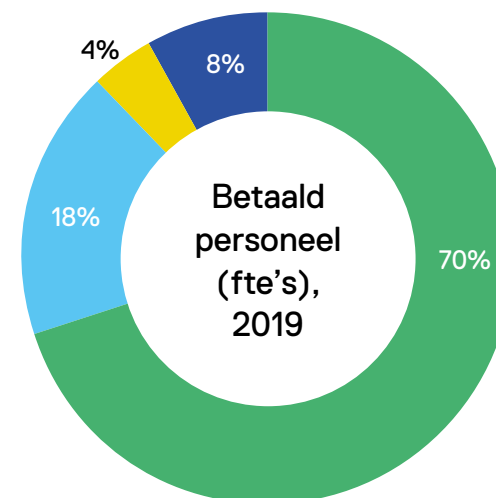
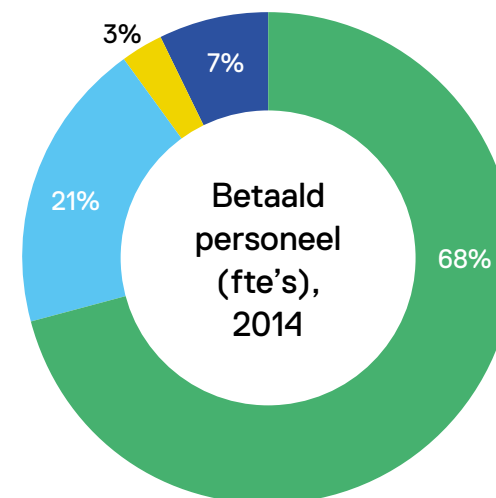

■ Bezoek met voortgezet onderwijs
■ Bezoek in vrije tijd

Meer personeel in vaste dienst

Het aantal mensen dat bij musea werkt, is bij de 438 musea in 2019 met 1.400 personen gestegen tot in totaal 42.000, van wie 28.000 personen (67%) als vrijwilliger of stagiair. Het aantal betaalde banen bij musea is in 2019 met ruim 500 gestegen tot 7.800 fte's. De totale personeelssterkte (betaald en onbetaald) is in 2019 met bijna 800 toegenomen tot bijna 10.600 fte's. Musea hebben de afgelopen jaren meer personeel in vaste dienst aangenomen en minder in tijdelijke dienst.

Samenstelling van het betaalde personeel, 2014-2019
(aandelen in %)

- Vaste dienst
- Tijdelijke dienst
- Freelancers
- Overige bezoldigden

In vereniging weerbaar en wendbaar door de crisis

Meer dan ooit staan de musea nu schouder aan schouder. De Museumvereniging zet zich in voor steun voor alle 438 musea, ongeacht grootte, type collectie, vestigingsplaats of wijze van financiering. De coronacrisis raakt ons allemaal. Wij zijn dan ook dankbaar voor de steunpakketten voor cultuur van het Rijk en de bijdragen en uitgestoken handen van provincies, gemeenten en anderen. Dit helpt musea om (veer)krachtig de coronacrisis te doorstaan. De Museumvereniging bouwt met de musea aan kansengelijkheid, de Nederlandse identiteit en een bijdrage aan onze economie.